Dosarul nr. 2r-113/2023 I instanţă
Nr. PIGD 2-23123315-06-2r-23102023 judecător Guriţanu Silvia judecătoria
Cimişlia
sediul Leova

D E C I Z I E

11 decembrie 2023 **mun. Comrat**

Colegiul judiciar al Curţii de Apel Comrat
în componenţa:
președintele completului, judecător Mironov Andrei
judecătorii Fujenco Dmitrii și Starciuc Ștefan

examinând în conformitate cu prevederile art. 426 Cod de procedură civilă al RM, fără participarea părţilor, în ordine de recurs, recursul declarat de avocatul Șcheau Igor în interesele reclamantei Vition Olimpia împotriva încheierii judecătoriei Cimişlia, sediul Leova din 19 septembrie 2023, adoptată la cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Igor Șcheau în interesele reclamantei Vition Olimpia către Baciu Irina, intervenient accesoriu Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică de acceptare a succesiunilor și locului lor de deschidere,

audiind raportul judecătorului Mironov Andrei pe fondul cauzei și în baza argumentelor invocate în cererea de recurs

C O N S T A T Ă :

1.Argumentele participanţilor la proces:

La data de 23 august 2023, avocatul Șcheau Igor în interesele reclamantei Vition Olimpia a depus cerere de chemare în judecată către Baciu Irina cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică de acceptare a succesiunilor și locului lor de deschidere.

În calitate de intervenient accesoriu a fost indicat Serviciul Fiscal de Stat.

Solicită constatarea faptului acceptării succesiunii după decesul tatălui Baciu Pavel și locul deschiderii acestei succesiuni în r-nul Leova, sat. *****; constatarea faptului care are valoare juridică de acceptare a succesiunii rămasă după decesul mamei reclamantei Baciu Sofia și locul deschiderii acestei succesiuni în r-nul Leova, sat. *****. (f.d.2-4)

2. Soluția instanței de fond:

Prin încheierea judecătoriei Cimişlia sediul Leova din 19 septembrie 2023, s-a restituit cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Igor Șcheau în interesele reclamantei Vition Olimpia către Baciu Irina, intervenient accesoriu Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică de acceptare a succesiunilor și locului lor de deschidere.

S-a remis avocatului Igor Șcheau încheierea în cauză şi cererea de chemare în judecată cu toate documentele anexate.

S-a explicat avocatului Igor Șcheau că restituirea cererii de chemare în judecată nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiaşi reclamant, cu aceiaşi cerere, cu acelaşi obiect şi aceleaşi temeiuri dacă reclamantul a lichidat neajunsurile. (f.d.39)

3. Motivele și argumentele recurentului vis-a-vis de pretinsele încălcări.

În dezacord cu încheierea de restituire a cererii de chemare în judecată emisă de instanța de fond, avocatul Șcheau Igor în interesele reclamantei Vition Olimpia a depus recurs împotriva acesteia, solicitând admiterea recursului și casarea ca fiind ilegală pronunțată cu aplicarea eronată a normelor de drept procesual și încălcarea dreptului de acces liber la justiție al reclamantei, prin care s-a dispus eronat restituirea cererii depuse, cu expedierea pricinii civile vizate pentru soluționare în prima instanță, în același complet de judecată, pentru primirea în procedură a cererii și examinarea acesteia conform legii. (f.d.42-44)

În motivarea recursului s-a indicat că, prima instanță a aplicat eronat normele de drept procesual care reglementează procedura de primire a cererii; ignorând faptul că partea reclamantă a prezentat toate înscrisurile necesare pentru primirea cererii în procedură; încălcând grav dreptul reclamantei de acces liber la justiție - a emis o încheiere ilegală, pasibilă de casare.

Susține că încheierea instanței de fond este afectată de erori de drept și de fapt, deoarece se bazează pe prescripțiile instanței de judecată care contravin

rigorilor art. 166, 167 CPC.

Menționează că instanța de fond a ignorat faptul că de către partea reclamantă au fost prezentate suficiente înscrisuri pentru primirea cererii depuse spre examinare, conform legii.

La caz, solicitările expuse de instanța de judecată în încheierea privind refuzul de a da curs cererii de chemare în judecată sunt contrare rigorilor art. 166, 167 CPC, fiind (ambele) o *contrare dreptului* reclamantei Vition Olimpia de a formula cererea de chemare în judecată, în limitele principiului disponibilității (art. 27 CPC) și neținând cont de normele de drept material privind protecția datelor cu caracter personal în privința prezentării actelor de stare civilă care conțin astfel de date, partea reclamantă insistând asupra primirii în procedură a cererii de chemare în judecată.

Astfel, solicitarea de a ne „aprecia privitor la calitatea procesuală a lui Orticova Viorica" este contrară rigorilor art. 166 CPC, or este opera reclamantului de a înainta acțiunea civilă împotriva pârâtului, față de care pretinde un careva litigiu. Nici o normă procesuală nu acordă instanței de judecată dreptul de a "decide" la etapa depunerii cererii de chemare despre calitatea procesuală a unui subiect procesual sau „includerea" acestuia în calitate de participant în proces (această posibilitate este accesibilă la etapa de pregătire a pricinii civile pentru dezbateri judiciare, conform art. 185 CPC). Cu referire la cazul lui Orticova Viorica, motivul neatragerii acesteia în careva calitate procesuală este anume renunțarea de la moștenirile defuncților din speță, prin declarație autentificată notarial și apostilată, în condițiile legii.

Menționează că, a doua prescripție a instanței de judecată privind prezentarea „copiei actului de deces al lui Baciu Daniel sau altul înscris confirmativ", este contrară rigorilor principiului disponibilității, or în lista de probe pe care le prezintă partea reclamantă la momentul depunerii cererii de chemare în judecată, expusă clar în anexa la cererea de chemare în judecată, cu prezentarea de copii pentru toți participanții la proces, în condițiile legii - partea reclamantă prezintă instanței de judecată lista de „documentele care certifică circumstanțele pe care reclamantul își întemeiază pretențiile", prin prisma art. 167 alin. (1) lit. c) CPC.

Susține că, înscrisul solicitat de instanța de judecată conține date cu caracter personal, care au o accesibilitate limitată, reclamanta neavând acces la acesta. Astfel, înscrisul vizat poate fi obținut ulterior, la etapa de pregătire a pricinii civile pentru dezbateri judiciare, prin mecanismul reclamării probelor în procesul civil,

conform art. 119 CPC. Deci, solicitările instanței de judecată, în aceasta parte, sunt premature, la această etapă procesuală.

Consideră că, soluția primei instanțe de a obliga partea reclamantă de a prezenta actul privind decesul lui Baciu Daniel, este bazată pe interpretarea eronată a normelor de drept procesual inerente speței și pe ignorarea rigorilor legislației privind protecția datelor cu caracter personal, fapt care a dus la aplicarea greșită o soluției de refuz de a nu da curs cererii de chemare în judecată vizate.

La dat de 23 octombrie 2023 dosarul a parvenit în adresa Curţii de Apel Comrat. (f.d.53)

La data de 14 noiembrie 2023 Serviciul Fiscal de Stat a depus referință asupra recursului supra indicat prin care a solicitat examinarea obiectivă a cauzei, cu expedierea copiei hotărârii autentificate adoptate pe cauza dată, în termenul prevăzut de lege. La fel în referință s-a indicat că, Serviciul Fiscal de Stat, consideră concluzia instanței de fond întemeiată și legală, bazată pe probele și argumentele prezentate de părți. (f.d.58-59)

3.Termenul de declarare a recursului:

În conformitate cu prevederile art. 425 Cod de procedură civilă, *termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii*.

Din actele cauzei rezultă că încheierea recurată a fost pronunţată la data de 19 septembrie 2023, încheierea menționată a fost expediată în adresa reprezentantului reclamantei și s-a recepționat de către acesta la data de 22 septembrie 2023, (f.d.41), iar recursul a fost înaintat la data de 28 septembrie 2023, astfel, Colegiul constată că acesta a fost depus în termen.

4.Aprecierea instanţei de recurs a argumentelor părţilor vis-a-vis de cadrul legal aplicabil:

Analizând legalitatea şi temeinicia încheierii atacate, ***prin prisma argumentelor invocate de participanţii la proces şi a materialelor din dosar, Colegiul judiciar consideră recursul întemeiat şi care urmează a fi admis cu casarea încheierii instanţei de fond și restituirea cauzei la rejudecare din următoarele considerente***.

Potrivit prevederilor art.424 alin.(1) Cod de procedură civilă, *curţile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii*.

În conformitate cu art.426 alin.(3) Cod de procedură civilă*, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3*

judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.

Potrivit art.427 lit. b) Cod de procedură civilă, *instanţa de recurs, după ce judecă recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parţial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluţionată prin încheierea casată*.

Potrivit art. 428 Cod de procedură civilă, *decizia instanţei de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanţei la data emiterii. Copia deciziei se remite părţilor în termen de 5 zile de la data emiterii*.

Studiind materialele dosarului în raport cu motivele invocate în cererea de recurs, Colegiul judiciar reține că încheierea judecătoriei Cimișlia sediul Leova, din data de 19 septembrie 2023, prin care s-a restituit cererea de chemare în judecată înaintată de către avocatul Șcheau Igor în interesele reclamantei Vition Olimpia, privind constatarea faptului juridic, este una ***prematura*** și ***neîntemeiată***, lipsită de suport factologic și adoptată cu aplicarea eronată a normelor de drept procedural.

Astfel, din materialele cauzei se atestă că, la data de 23 august 2023, avocatul Șcheau Igor în interesele reclamantei Vition Olimpia a depus cererea de chemare în judecată către Baciu Irina cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică de acceptare a succesiunilor și locului lor de deschidere.

În calitate de intervenient accesoriu a fost indicat Serviciul Fiscal de Stat.

Solicită constatarea faptului acceptării succesiunii după decesul tatălui Baciu Pavel și locul deschiderii acestei succesiuni în r-nul Leova, sat. *****; constatarea faptului care are valoare juridică de acceptare a succesiunii rămasă după decesul mamei reclamantei Baciu Sofia și locul deschiderii acestei succesiuni în r-nul Leova, sat. *****. (f.d.2-4)

Prin încheierea judecătoriei Cimişlia, sediul Leova din 19 septembrie 2023, s-a restituit cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Igor Șcheau în interesele reclamantei Vition Olimpia către Baciu Irina, intervenient accesoriu Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică de acceptare a succesiunilor și locului lor de deschidere.

S-a remis avocatului Igor Șcheau încheierea în cauză şi cererea de chemare în

judecată cu toate documentele anexate.

S-a explicat avocatului Igor Șcheau că restituirea cererii de chemare în judecată nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiaşi reclamant, cu aceiaşi cerere, cu acelaşi obiect şi aceleaşi temeiuri dacă reclamantul a lichidat neajunsurile. (f.d.39)

În dezacord cu încheierea de restituire a cererii de chemare în judecată emisă de instanța de fond, avocatul Șcheau Igor în interesele reclamantei Vition Olimpia a depus recurs împotriva acesteia, solicitând admiterea recursului și casarea ca fiind ilegală pronunțată cu aplicarea eronată a normelor de drept procesual și încălcarea dreptului de acces liber la justiție al reclamantei, prin care s-a dispus eronat restituirea cererii depuse, cu expedierea pricinii civile vizate pentru soluționare în prima instanță, în același complet de judecată, pentru primirea în procedură a cererii și examinarea acesteia conform legii. (f.d.42-44)

În motivarea soluției sale privind restituirea cererii de chemare în judecată din 19.09.2023, instanța de fond a reținut că, „*Avocatului Igor Șcheau i-a fost acordat termen de 10 zile pentru înlăturarea neajunsurilor depistate la faza de verificare a cererii de chemare în judecată, din momentul primirii copiei încheierii din 01 septembrie 2023, prin care nu a fost dat curs cererii şi cu care a făcut cunoştinţă la data de 04 septembrie 2023 fapt confirmat prin avizul de recepţie anexat la materialele dosarului. Astfel, avocatul Igor Şcheau urma: (1) să clarifice care este statutul procesual al copilului comun al defuncţilor, Orticova Viorica, cu indicarea acesteia în cererea de chemare în judecată; (2) să prezinte instanţei de judecată cererea de chemare în judecată rectificată; (3) să anexeze câte o copie a cererii de chemare în judecată rectificată pentru pârâta Baciu Irina şi intervenientul accesoriu Serviciul Fiscal de Stat; (4) să prezinte pentru Orticova Viorica o copie a acţiunii, certificată de către reprezentantul reclamantei pe proprie răspundere conform originalului; (5) să anexeze copia certificatului de deces pe numele lui Baciu Daniel sau altui înscris confirmativ al decesului eliberat de IP „Agenţia Servicii Publice”, cu prezentarea copiilor de pe acest înscris pentru instanţă şi participanţilor la proces indicaţi în cererea de chemare în judecată rectificată*”.

Totodată, instanța de fond a mai indicat că „*Până la moment, avocatul Igor Şcheau nu a înlăturat toate încălcările admise, care au fost indicate în încheierea din 01 septembrie 2023 prin care nu a fost dat curs cererii de chemare în*

judecată”.

Colegiul reține că, la data de 01 septembrie 2023 a fost emisă încheierea de nu da curs cererii de chemare în judecată, prin care s-a comunicat reprezentantului reclamantei Vition Olimpia, avocatul Șcheau Igor despre necesitatea lichidării neajunsurilor indicate mai sus. (f.d.31)

La caz, Colegiul instanței de recurs reține că în motivarea încheierii de restituire a cererii de chemare în judecată, instanța de fond a mai indicat prevederile art. 171 alin. (2) Cod de procedură civilă, potrivit căruia, *dacă persoana care a depus cererea îndeplineşte în termen toate cerinţele enumerate în încheierea judecătorului, cererea se consideră depusă la data prezentării iniţiale în judecată. În caz contrar, ea nu se consideră depusă şi, împreună cu actele anexate, se restituie reclamantului printr-o încheiere judecătorească ce poate fi atacată cu recurs*.

Contrar faptului dat, instanța de recurs constată că, la înaintarea cererii reprezentantul reclamantei a anexat mai multe înscrisuri, inclusiv și copii pentru pârât și intervenientul accesoriu, contrar faptului constatat de instanța de fond precum că nu s-a anexat copii pentru toate părțile în proces.

Totuși, Colegiul judiciar reiterează că prima instanță ***pripit*** a dispus restituirea cererii înaintate de către avocatul Șcheau Igor în interesele lui Vition Olimpia, privind constatarea faptului juridic, invocând ca temei faptul că avocatul Șcheau Igor nu a înlăturat toate încălcările admise indicate prin încheierea de nu da curs cererii de chemare în judecată.

Mai mult ca atât, Colegiul atestă că instanța de fond nu a indicat în mod expres norma legală care ar obliga reclamantul să întreprindă mai multe acțiuni, ca: (1) să clarifice care este statutul procesual al copilului comun al defuncților, Orticova Viorica, cu indicarea acesteia în cererea de chemare în judecată; (2) să prezinte instanței de judecată cererea de chemare în judecată rectificată; (3) să anexeze câte o copie a cererii de chemare în judecată rectificată pentru pârâta Baciu Irina și intervenientul accesoriu Serviciul Fiscal de Stat; (4) să prezinte pentru Orticova Viorica o copie a acțiunii, certificată de către reprezentantul reclamantei pe proprie răspundere conform originalului; (5) să anexeze copia certificatului de deces pe numele lui Baciu Daniel sau altui înscris confirmativ al decesului eliberat de IP „Agenția Servicii Publice”.

Or, colegiul consideră că, cererea de chemare în judecată înaintată în interesele reclamantei corespunde cerințelor indicate în art. 166, 167 Cod de

procedură civilă.

Prin prisma normelor legale indicate supra, Colegiul judiciar remarcă că cererea de chemare în judecată privind constatarea faptelor juridice, la caz – constatarea acceptării unei succesiuni, nu implică în speța dată obligarea reclamantei de a prezenta careva înscrisuri la care aceasta nu are acces. Mai mult ca atât, la rubrica „Anexe” din cererea înaintată instanței de fond reprezentantul reclamantei a indicat expres înscrisurile pe care își bazează poziția sa.

Potrivit prevederilor art. 20 din Constituția Republicii Moldova, *orice persoană are dreptul la satisfacţie efectivă din partea instanţelor judecătoreşti competente împotriva actelor care violează drepturile, libertăţile şi interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiţie*.

Subsecvent, alegațiile recurentului, instanța de recurs le apreciază ca fiind fondate, or, simplul motiv că judecătorului nu i-a fost prezentate careva înscrisuri la care reclamanta nu are acces, după cum se menționează în încheierea recurată, nu privează în niciun caz persoana de dreptul său fundamental și garantat de lege privind accesul liber la o instanță de judecată. La fel rămâne la discreția reclamantei împotriva cui trebuie să fie înaintată acțiunea și statutul procesual acestor persoane.

Nerespectarea unor formalități pe care le impune în anumite situații legea, nu obligă în mod imperativ instanțele de judecată de a restitui cererile reclamanților din simplul motiv că acestea nu întrunesc exigențele legii, atâta timp cât respectivele cereri întrunesc condițiile de formă și de conținut.

În acest sens, Colegiul judiciar menționează că, potrivit art. 5 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, *orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime. Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistenţă a legislaţiei, de imperfecţiune, coliziune sau obscuritate a legislaţiei în vigoare*.

Conform art. 6 din Codul de procedură civilă, *instanţa judecătorească exercită apărarea drepturilor, libertăţilor şi intereselor legitime prin somare la executarea unor obligaţii, prin declararea existenţei sau inexistenţei unui raport juridic, prin constatarea unui fapt care are valoare juridică, prin alte modalităţi, prevăzute de lege*.

În subsidiar, instanța de recurs constată necesar de a menționa și a explica faptul că restituirea cererii din motivele reținute de instanța de fond a creat riscul

de îngrădire a dreptului recurentului de acces la justiție, ce constituie un element inerent al dreptului la un proces echitabil, garantat de art. 6 al Convenţiei pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, ce stipulează că orice persoana are dreptul de a-i fi examinată cauza în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil, de către un tribunal independent și imparțial, stabilit prin lege, dreptul de acces la un tribunal fiind înțeles ca un drept de acces concret şi efectiv, care presupune ca justițiabilul să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta atingerea adusă drepturilor sale.

Prin urmare, Colegiul judiciar constată că prima instanță pripit a stabilit că în speță, petiționarul urma să întreprindă mai multe acțiuni neimputabile acestuia la momentul înaintării cererii în instanța de fond.

Reieșind din considerentele menţionate şi având în vedere faptul că încheierea primei instanţe este emisă cu încălcarea normelor procedurale, iar motivele invocate de către recurent sânt întemeiate, instanţa de recurs ajunge la concluzia de a admite recursul declarat şi de a casa încheierea primei instanţe cu restituirea cauzei în primă instanţă spre rejudecarea cererii înaintate, în același complet de judecată.

Colegiul judiciar conchide că la rejudecarea cauzei, instanţa de fond urmează să țină cont de cele menţionate şi reexaminând cauza, să emită o încheiere (actul judecătoresc de dispoziție) legală şi întemeiată.

Astfel, din considerentele menţionate şi având în vedere faptul că prima instanţă a examinat cauza cu încălcarea normelor de drept procedural, eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanţa de recurs, Colegiul judiciar ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral încheierea primei instanțe și de a trimite cauza spre rejudecare, în aceiași instanţă, și în același complet de judecată.

În baza celor expuse și în conformitate cu prevederile art. art. 426, 427 lit. b), 428 Cod de procedură civilă al RM, Colegiul judiciar

D E C I D E:

Se admite recursul declarat de avocatul Șcheau Igor în interesele reclamantei Vition Olimpia.

Se casează integral încheierea judecătoriei Cimişlia, sediul Leova din 19 septembrie 2023, adoptată la cererea de chemare în judecată depusă de avocatul

Igor Șcheau în interesele reclamantei Vition Olimpia către Baciu Irina, intervenient accesoriu Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică de acceptare a succesiunilor și locului lor de deschidere, ***cu restituirea spre rejudecare a problemei soluționate prin încheierea casată în aceiași instanță de judecată - judecătoria Cimișlia, în același complet de judecată***.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii și se plasează pe pagina web a instanţei la data emiterii.

Președintele completului, judecător: Judecător: Judecător:

Mironov Andrei Fujenco Dmitrii Starciuc Ștefan